

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/25/2020
Identifikačné číslo spisu:	5116011395
Dátum vydania rozhodnutia:	07.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Hatala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:5116011395.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba na neverejnom zasadnutí 7. mája 2020 v Bratislave, v trestnej veci obvineného W. H., pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 22T/103/2016, o dovolaní obvineného W.M. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 14. marca 2019, sp. zn. 3To/95/2018, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. H. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina z 12. júna 2018, sp. zn. 22T/103/2016, bol dovolateľ uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, na skutkovom základe, že

dňa 16. apríla 2016 v čase asi o 22.05 hod po požití návykovej psychotropnej látky - metamfetamínu v koncentrácii najmenej 160 ng/ml v krvi a bez vodičského oprávnenia, ktoré mal v tom čase zadržané, viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, ev. č. D po ceste I/18 v smere od Žiliny do Martina, pričom v kilometri 462,10 pred odbočkou do obce Mojšova Lúčka s vozidlom prešiel do protismerného jazdného pruhu, kde sa v rýchlosti najmenej 106,4 km/h čelne zrazil s protiídúcim vozidlom zn. Volkswagen Passat, ev. č. D ktoré v tom čase viedol vodič Q. M., pričom v dôsledku dopravnej nehody utrpel Q. M. mnohopočetné zranenia, v dôsledku ktorých utrpel šok zo straty krvi a poúrazový šok pri poraneniach postihujúcich viaceré oblasti tela, s poranením životne dôležitých orgánov - mozog, srdce, pľúca a masívnom zakrvácaní do telesných dutín a pri zlomeninách kostí skeletu, ktorým namieste podľahol a spolujazdec W. H., T. E., ktorý v čase nehody sedel na sedadle spolujazdca v dôsledku dopravnej nehody utrpel triestivú zlomeninu dolného konca píšťaly zasahujúcu do členkového kĺbu s posunom úlomkov a čiastočným vyklbením členkového kĺbu vľavo, triestivú zlomeninu vonkajšieho členku vľavo s posunom úlomkov, pneumotorax vpravo plášťového charakteru, triestivú zlomeninu pätovej kosti s posunom úlomkov a vyrovnaním Böhlerovho uhla vľavo, zlomeninu člnkovej kosti vľavo a povrchové trhliny pečene s krvácaním do dutiny brušnej, ktoré zranenia si u T. E. vyžadujú pracovnú neschopnosť v trvaní 1 roka a taktiež trvalé následky spočívajúce v poruche funkcie v oblasti

členkového kĺbu nohy, pričom W. H. svojím konaním porušil ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a), písm. d), § 9 ods. 1, § 16 ods. 1, ods. 2 zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Obvinenému podľa § 149 ods. 4, § 37 písm. m), § 38 ods. 4 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere osem rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného W. H. zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. b) Trestného zákona obvinenému ďalej uložil trest zákazu činnosti vodiča, t. j. zákaz viesť akékoľvek motorové vozidlá na doživotie. Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému J.. Q. M., škodu vo výške 1.478,45 eura a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného so zvyškom škody nároku na náhradu škody odkázal na civilný sporový proces. Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku poškodeného T. E. s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný sporový proces.

Krajský súd v Žiline uznesením zo 14. marca 2019, sp. zn. 3To/95/2018, odvolanie prokurátora a obvineného W. H. proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal obvinený prostredníctvom obhajkyne, JUDr. Kristíny Jošthovej dňa 17. decembra 2019 dovolanie, a to z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Dovolateľ považoval za nepreukázaný záver súdov, že sa do stavu nespôsobilosti na vedenie vozidla privodil sám a vylúčenie zásahu tretej osoby. Znalec totiž pripustil, že sa návyková látka do tela obvineného mohla dostať zjedením alebo vypitím bez vedomia obvineného, ak bol unavený a požil pervitín (ktorú skutočnosť obvinený poprel), mohlo užitie únavu zmierniť, pričom by sa dalo uvažovať o únave za volantom. Znalec v posudku ustálil, že koncentráciu metamfetamínu 160 ng/ml krvi by bolo možné orientačne pripodobniť k stavu ľahkého až stredného stupňa opitosti (koncentrácií alkoholu v krvi presahujúcej 1 promile), obvinený však vytkol absenciu postupu, na základe ktorého znalec dospel k tomuto záveru. Podľa uznesenia NS v Brne, č. k. Tdo 449/2010 je potrebné, aby znalec z odboru psychiatria, na podklade znalcom toxikológom stanoveného konkrétneho množstva návykovej látky v tele odsúdeného najskôr zistil, ako je odsúdený na uvedenej látke závislý a potenciál zisteného množstva drogy ovplyvniť spôsobilosť obvineného viesť motorové vozidlo za podmienok prejednávanej veci. Znalec z odboru psychiatria by tiež zistil rozsah závislosti na návykovej látke, vplyv užitia liekov obsahujúcich pseudoefedrín, ktorým spôsobom by sa ustálil spôsob vstupu pervitínu do krvi. Taktiež vplyv požitia lieku na vylúčenie spôsobilosti viesť motorové vozidlo, užitie lieku tiež mohlo mať vplyv na to, že necítil podstrčený pervitín. Vžitá hranica 1 promile alkoholu nie je daná žiadnym právnym predpisom. Jeden z najširších a najpublikovanejších zoznamov v publikácii Schulz, M., Schmoldt A. Therapeutic and toxic blood concentrations of more than 800 drugs and other xenobiotics, Pharmazie 58:7, 2008, stanovuje, že hranice medzi terapeutickou a toxickou hladinou tvorí u alkoholu 1g/kg, u metamfetamínu 200 ng/ml. Podľa hodnotenia hladiny metamfetamínu koncentrácia v krvi od 25 ng/ml do 200 ng/ml krvi znamená síce negatívne ovplyvnenie riadiacich schopností viesť motorové vozidlá, avšak nie výlučne a úplnú neschopnosť viesť motorové vozidlo. Tieto závery sa odlišujú od znaleckých záverov, podľa ktorých koncentrácia 160 ng/ml zodpovedá hladine alkoholu nad 1 promile a konštatácii, že W.M. bol jednoznačne nespôsobilý na vedenie motorového vozidla. Znalec v záveroch zle ustálil porovnanie s hladinou alkoholu s následkom nesprávnej kvalifikácie protiprávneho konania obvineného. Závery znalca nevylučujú ani doznievajúcu fázu požitia návykovej látky, prejavujúcu sa dramatickým poklesom výkonu, sprevádzanú telesným vyčerpaním, únavou, zníženou schopnosťou koncentrácie, pozornosťou, konkrétne u vodiča však doznievanie účinkov vylúčil. Súd tak neodstránil nejasnosti ohľadne fázy pôsobenia účinkov pervitínu a s tým spojený vplyv na riadiacu schopnosť dovolateľa. Nemožno tak konštatovať stav vylučujúci spôsobilosť viesť motorové vozidlo, pretože hladina pervitínu v krvi nedosahovala inkriminovanú hladinu 200 ng/ml. Svedok T. E. si na obvinenom nevšimol požitie alkoholu alebo návykovej látky a tiež tvrdil, že po upozornení spomalil, pričom drogu mohol v stave opitosti v aute nechať práve svedok T. E.. Súd vychádzal len zo sprostredkovanej informácie o požívaní drog od svedkyne P. S., pričom v konaní neboli vypočutí ostatní spolupracovníci prítomní na firemnej akcii ohľadne skutočnosti či dovolateľa videli požiť drogu a či vykazoval znaky neobvyklého správania. Spochybnil tiež záver súdu o preukázaní, že pred jazdou bol pod vplyvom návykov látky, pociťoval a

správal sa ako človek pod vplyvom návykovej látky - agresívna jazda, risk, kaskadérstvo, nik z prítomných mu pervitín bez jeho vedomia skonzumovať nedal. Spôsob jazdy nemôže byť ukazovateľom na zistenie drogy v tele, vzhľadom na dôkaznú núdzu a pochybnosti malo byť rozhodnuté v zmysle zásady v pochybnostiach v prospech páchatel'a podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona a skutok kvalifikovaný v zmysle § 149 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Súd vychádzal z výpovede E., ktorý tvrdil, že mu návykovú látku do jedla nedal, sám však v inkriminovaný deň požil nielen návykovú látku, ale aj množstvo alkoholu, čo mohlo mať vplyv na pamäťovú a vôľovú zložku. Na obvineného mohla mať vplyv fáza odznievania požitia metamfetamínu spojená so zníženou schopnosťou koncentrácie a pozornosti, straty orientácie. Znalec v posudku nesprávne vyhodnotil výšku hladiny návykovej látky v rozpore s odbornou verejnosťou, podľa hodnotenia hladiny metamfetamínu koncentrácia v krvi od 25 ng/ml krvi do 200 ng/ml krvi znamená negatívne ovplyvnenie riadiacich schopností viesť motorové vozidlá, avšak nie výlučne a úplnú neschopnosť viesť motorové vozidlo, až koncentrácia nad 200 ng/ml znamená podstatné ovplyvnenie riadiacich schopností a vylúčenie spôsobilosti viesť motorové vozidlo. Podľa najvyššieho súdu ČR sa za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky považuje konanie vodiča v stupni opojenia alkoholom v dobe jazdy, kedy je spravidla namerané najmenej jedno promile alkoholu v krvi, znalec nesprávne určil porovnanie hodnoty alkoholu v krvi k hodnote psychotropných látok, kedy uviedol že hodnotu 160 ng/ml krvi možno orientačne pripodobniť k stavu ľahkého až stredného stupňa opitosti (nad 1 promile), bez uvedenia postupu, na základe ktorého k takému výpočtu dospel. Podľa rozhodnutia NS ČR, sp. zn. 8 Tdo 449/2010, je potrebné, aby súd u páchatel'a pod vplyvom návykovej látky zisťoval konkrétny stav ovplyvnenia takouto látkou, súd však znalecké posudky z odboru psychiatria nevykonával. Konajúce súdy bez zistení znalcov z týchto odvetví nemohli jednoznačne ustáliť záver, že odsúdený bol v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť motorové vozidlo, do ktorého sa uviedol vedomie. Súd vychádzal zo znaleckého záveru, že prítomnosť návykovej látky v hodnote 160ng/ml znamená automaticky neschopnosť vodiča bezpečne viesť motorové vozidlo čo porovnal s 1 promile alkoholu v krvi, nezaoberali sa však konkrétnym vplyvom zistenej návykovej látky, znalecký posudok z odboru toxikológia tak považoval za len hypotetický. Vzhľadom na nedostatočne zistený skutkový stav vznikajú dôvodné pochybnosti či odsúdený spáchal trestný čin a bola použitá správna kvalifikácia trestného činu, ktorého sa dopustil, skutok mal byť kvalifikovaný ako prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Ďalej poukázal na stanovisko najvyššieho súdu, sp. zn. 2 Tdo 33/2001, zaoberajúce sa zistením menšieho množstva alkoholu v krvi ako 1 promile, ako tomu bolo v prejednávanej trestnej veci. Dovolateľ ďalej namietal primeranosť trestu dôvodiac nezohľadnením individualizácie a zásady proporcionality trestu a nesprávne vyhodnotil okolnosti prípadu, z ktorého dôvodu uložený trest vo výmere 8 rokov považoval za príliš prísny. Výtkol použitie príťažujúcej okolnosti skutočnosti obsiahnutej v skutkovej podstate, a to požitie návykovej látky a jej možné ovplyvnenie riadiacich schopností odsúdeného, naopak, súd nezohľadnil dovolateľovu ľútosť, napriek uznaniu, že za spáchaný skutok musí byť potrestaný. Riadiac sa zásadami ukladania trestu mal súd uložiť trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov, pretože spodná hranica trestnej sadzby, ktorá v tomto prípade bola štyri roky sa zvyšuje o 1/3 rozdielu sadzby - t. j. dva roky. Namietol tiež konštatáciu v rozhodnutí, že uložený trest reflektuje iné rozhodnutia vydané súdmi v obdobných trestných veciach, pretože v mnohých prípadoch súdy rozhodovali miernejšie, aj keď boli spáchanými trestnými činmi spôsobené závažnejšie následky. Súd podľa dovolateľa nezohľadnil ani skutočnosť, že je otcom maloletého dieťaťa, dovolateľ bude mať pri vysokom treste problém sa opätovne zaradiť do pracovného procesu, čím sa oddiali aj uspokojenie nárokov poškodených trestným činom. Súd tak mali zmeniť právnu kvalifikáciu na § 149 ods. 2 a určovať trest v rozmedzí od dvoch do piatich rokov a uložiť trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo na 5 rokov, nakoľko uloženými trestami obmedzili možnosť sa zamestnať.

V doplnení dovolania uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pretože súd si nesplnil povinnosť podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku a nezisťoval, či bol obvinený poučený o úprave trestnej sadzby aj podľa § 47 ods. 2, § 61 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona, § 38 ods. 3 až 6, § 41 ods. 2 samostatne alebo v spojení s § 42 ods. 1, § 61 ods. 3 a 6 Trestného zákona, ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia mal vykonať primerané poučenie s vysvetlením znenia dotknutých ustanovení, ktoré pochybenie spĺňa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku. Súd obvinenému

neposkytol poučenie týkajúce sa významu vyhlásenia podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a možnosti použitia § 39 ods. 2 písm. d) Trestného zákona. V nadväznosti na predmetné poukázal na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. Tpj 26/2019 z 10. júna 2019. Z uvedeného je tak zrejmé, že nebol zo strany súdu prvej inštancie poučený o trestných sadzbách, ktoré mu hrozili za jeho skutok a následne mu nebolo zo strany súdu prvej inštancie riadne vysvetlené použitie § 257 Trestného poriadku, kedy mohol vykonať vyhlásenie o vine, pretože nepopieral, že jeho konaním došlo k usmrteniu, len namietal kvalifikáciu trestného činu podľa ods. 4, vyhlásenie o vine chcel urobiť, zo strany súdu prvej inštancie mu však nebolo podrobne vysvetlené ustanovenie § 257 Trestného poriadku a jeho vplyv na určovanie výšky trestu pri odsudzujúcom rozsudku. Opätovne poukázal na rozhodovaciu prax súdov pri ukladaní trestov pri rovnakej právnej kvalifikácii, kedy boli uložené podstatne miernejšie tresty.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina (ďalej len „okresná prokurátorka“) sa nestotožnila s dovolaním obvineného. Skutočnosť, že sa obvinený nepriznal kedy a kde metamfetamín užil, neznamená nepreukázanie vedomosti o vedení vozidla pod vplyvom metamfetamínu. Obvinený sa dopustil porušenia viacerých predpisov, ktoré s väčšou či menšou mierou prispeli k vzniku dopravnej nehody, viedol vozidlo napriek zadržaniu vodičského oprávnenia, rýchlosťou prekračujúcou maximálnu povolenú rýchlosť a vysoko pravdepodobne tiež musel pociťovať únavu zapríčinenú predchádzajúcimi nočnými zmenami a nedostatkom spánku. Vozidlo viedol pod vplyvom metamfetamínu, ktorého množstvo bolo objektivizované na úrovni porovnateľnej s množstvom presahujúcim 1 promile alkoholu v krvi, bezdôvodne prešiel do protismerného pruhu vozovky, kde došlo k zrážke s následkom smrti vodiča Q. M. a ťažkých zranení spolujazdca T. E.. V súvislosti so spochybnením záverov znalca vyslovila názor, že okolnosti a príčiny spáchania trestného činu si vyžadovali odborné znalosti znalca. Znalecký posudok č. 38/2016 vypracovaný prof. MUDr. Františkom Novomestským, PhD., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdne lekárstvo a toxikológia, ktorý analyzoval krvnú vzorku dovolateľa a zistil prítomnosť návykovej látky metamfetamínu v koncentrácii 160 ng/ml v krvi, predstavujúci stredne vysoký stupeň ovplyvnenia látky zodpovedajúci k ľahkému až maximálne strednému stupňu opitosti, niečo málo nad 1 promile, možno tak konštatovať naplnenie objektívnej stránky prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona.

Poškodený, J., vyslovil, že by vzhľadom na spôsobenú ujmu mal byť v záujme ochrany spoločnosti obvinenému uložený vyšší trest, nestotožnil sa s dovolacími námietkami o nezákonnosti súdneho konania, nepodložené námietky obvineného považoval za účelové s cieľom oddialiť súdne konanie a rozhodnutie. Hodnota 160 ng/ml viac ako šesťnásobne prekročila koncentráciu látky v krvi ešte akceptovateľnú pre vedenie motorového vozidla, pričom poukázal tiež na trestnú minulosť obvineného. Navrhol dovolanie obvineného ako nepodstatné zamietnuť.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), pred vydaním rozhodnutia skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), a súčasne spĺňa podmienky podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a nie je dôvod na postup podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e), ani písm. f) Trestného poriadku.

Najvyšší súd v prvom rade opakuje, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, predstavuje výrazný zásah do inštitútu právoplatnosti, ktorá v pozícii základnej vlastnosti súdneho rozhodnutia predstavuje jeho nezmeniteľnosť a záväznosť ako prejavy stability právnych vzťahov a právnej istoty v právnom štáte. Z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave výlučne zákonom taxatívne stanovených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok a ktoré je preto potrebné odstrániť.

Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Vo vzťahu k vyššie spomínanej viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené, treba ešte poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku.

Z toho potom vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak, ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. augusta 2011, sp. zn. 2 Tdo 30/2011, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, zabezpečuje rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Je jedným zo základných práv obvineného, ktoré je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a zásada práva na obhajobu je upravená aj v § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, aby páchatel bol odsúdený len za to čo spáchal. Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto jeho porušenie je aj dôvodom na podanie dovolania [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Zákon pre uplatnenie dovolacieho dôvodu predpokladá len zásadné porušenie práva na obhajobu (teda nie každé porušenie práva na obhajobu).

Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov, pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Nie je ním len všeobecné právo obvineného zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní a súdom (§ 34 Trestného poriadku), ale aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným alebo prostredníctvom

obhajcu (§ 34 ods. 1, § 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku). Späťvzatie návrhu na doplnenie dokazovania je možné písomným podaním alebo zápisnične na hlavnom pojednávaní. Možno tak učiniť individuálne vo vzťahu k jednotlivému pôvodne navrhovanému dôkazu alebo všeobecne k doplneniu dokazovania ako celku. Z časového hľadiska je hraničnou fázou vyhlásenie predsedu senátu podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku, že dokazovanie je skončené. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (R 116/2014).

Obvinený v rámci tohto dovolacieho konania namietal pochybenie súdov spočívajúce v tom, že nenariadili dokazovanie výsluchom znalca z odboru psychiatria, pretože výlučne znalec z tohto odvetvia znaleckej činnosti bol kompetentný zodpovedať otázku stupňa závislosti dovolateľa na psychotropnej látke - metamfetamínu a len na podklade tohto zistenia možno stanoviť účinky návykovej látky na ovládacie schopnosti a spôsobilosť viesť dopravný prostriedok.

V zázname o preštudovaní vyšetrovacieho spisu z 27. septembra 2016 sa nachádza vyhlásenie obvineného, že po preštudovaní spisu nemal žiadne návrhy na doplnenie dokazovania. O preštudovaní spisu bol po dohode s vyšetrovateľom upovedomený telefonicky a súhlasil so skrátením lehoty na preštudovanie spisu. Záverom uviedol, že sa necíti byť vinný zo spôsobenia dopravnej nehody a navrhol trestné stíhanie voči jeho osobe zastaviť.

Dovolací súd v tejto súvislosti ďalej poukazuje na to, že prof. MUDr. František Novomeský, PhD., znalec z Ústavu súdneho lekárstva a medicínskych expertíz, Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského, znalec z odboru súdne lekárstvo a toxikológia na hlavnom pojednávaní 24. apríla 2018 predniesol závery znaleckého posudku č. 38/2016, spočívajúce v tom, že vodič so zistenou hodnotou metamfetamínu v krvi nebol spôsobilý spoľahlivo a bezpečne ovládať motorové vozidlo tak, aby nebol rizikovým pre seba alebo pre iných účastníkov cestnej premávky. Vychádzajúc z koncentrácie návykovej látky metamfetamínu v krvi konštatoval, že vodič bol spôsobilý viesť vozidlo, ale nebol spôsobilý ho bezpečne ovládať (č. l. 332 a nasl.).

Samosudca na hlavnom pojednávaní umožnil obvinenému a jeho obhajcovi vykonať výsluch znalca, pričom po výsluchu znalca na výzvu samosudcu podľa § 272 ods. 2 Trestného poriadku nevzniesli k podanej výpovedi žiadne pripomienky. Obvinený bol samosudcom v priebehu konania opakovane vyzývaný na predloženie návrhov na vykonanie dôkazov. Samosudca taktiež po oboznámení listinných dôkazov obvineného a obhajcu vyzval na prednesenie návrhov na vykonanie dôkazov, nakoľko ďalšie návrhy na doplnenie neboli, podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku vyhlásil dokazovanie za skončené. Následne po prednesení záverečných rečí prokurátorom, poškodeným, obhajcom a obvineným podľa § 276 ods. 1 Trestného poriadku doplnil dokazovanie a oboznámil listiny týkajúce sa uplatneného nároku na náhradu škody. Ustanovenie znalca z nesprávneho odvetvia znaleckej činnosti alebo potrebu doplnenia dokazovania znalcom z odboru psychiatria dovolateľ nenamietal ani v odôvodnení odvolania z 8. októbra 2018 (č. l. 415 a nasl.). Taktiež návrh na doplnenie znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychiatria nebol prednesený na verejnom zasadnutí konanom 14. marca 2019, o odvolaní prokurátora a obvineného proti rozsudku Okresného súdu Žilina, sp. zn. 22T/103/2016 z 12. júna 2018, na Krajskom súde v Žiline. Taktiež nebol v priebehu základného konania zo strany obvineného ani jeho obhajcu doručený návrh na vykonanie dôkazu výsluchom ďalších spolupracovníkov obvineného. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná námietka bola dovolateľovi nepochybne známa už v pôvodnom konaní, pričom túto nenamietal najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, dovolací súd sa v zmysle §

371 ods. 4 Trestného poriadku predmetnou námietkou nezaoberal.

Obvinený si v rámci ďalšej dovolacej argumentácie uplatňoval námietky skutkového charakteru a opätovne neprípustným spôsobom prehodnocoval obsah a závery znaleckého posudku znalca z odboru súdne lekárstvo a toxikológia, prof. MUDr. Františka Novomestského, PhD. Ako už bolo vyššie konštatované obsah a rozsah vlastnej úvahy OČTK a súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku nie je porušením práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom účelom dovolacieho konania nie je ani posudzovanie správnosti a úplnosti zisteného skutkového stavu (R 7/2011).

V súvislosti so spochybňovaním hodnovernosti výpovede svedka E., aj na podklade ktorej mali sudy dospieť k nesprávnym skutkovým záverom treba zdôrazniť, že z hľadiska tohto konkrétneho (ale ani iného pre dovolateľa dostupného) dovolacieho dôvodu nie je rozhodujúce ako sudy výpoveď svedka T. (či iných svedkov) hodnotili. Hodnotiace úsudky súdu prvého, resp. druhého stupňa ohľadom jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov nie sú a nemôžu byť spôsobilým predmetom dovolacieho prieskumu na podklade dovolania obvineného. Naopak, podstatné pre záver o nenaplnení tohto dovolacieho dôvodu je iba to či výsluch svedkov bol na hlavnom pojednávaní vykonaný zákonným spôsobom. Hodnotenie dôkazov z pohľadu ich vierohodnosti (možno podotknúť, že z napadnutých rozhodnutí vyplýva, prečo sudy uverili práve výpovediam týchto svedkov, a nie obvineného a jeho príbuzným), je na rozdiel od hodnotenia dôkazov z hľadiska ich zákonnosti nepodraditeľné (pre skutkovú povahu) pod žiaden z do úvahy prichádzajúcich dôvodov dovolania. V tomto smere dovolací súd žiadne pochybenie nezistil, preto konštatuje, že výsluchy svedka T. E. boli zákonné a z nich vyplývajúce závery sú súdmi použiteľné a hodnotiteľné. Nevierohodnosť vyjadruje len pochybnosti o pravdivosti takej výpovede, zatiaľ čo nepravdivosť znamená istotu, že tvrdenie obsiahnuté vo výpovedi je v rozpore so skutočnosťou (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 30. augusta 2005, sp. zn. 7 Tdo 1103/2005).

Obvinený ďalej doplnil dovoláciu argumentáciu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že predmetné námietky obvinený taktiež neuplatnil najneskôr na verejnom zasadnutí konanom o podanom odvolaní obvineného a prokurátora proti prvostupňovému rozsudku (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku). Z vyšetrovacieho spisu však zistil, že obvinený bol už pred prvým výsluchom 2. augusta 2016 vyšetrovateľom poučený podľa § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4, ods. 5, ods. 6, § 65 ods. 3, § 66 ods. 2, ods. 3, § 67 ods. 2, § 69 ods. 1, ods. 2, § 208, § 213 ods. 1 Trestného poriadku a § 344, § 345, § 373 Trestného zákona, a ďalej podľa § 122 ods. 1, § 123 ods. 1, § 124 ods. 2, § 216 ods. 1, ods. 3, § 220 ods. 1, § 232 ods. 1, ods. 2, ods. 3 Trestného poriadku. V zápisnici o výsluchu vyhlásil, že „vyššie uvedené ustanovenia § 216 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku o podmienечnom zastavení trestného stíhania, ustanovenia § 220 ods. 1, § 221 ods. 1, ods. 2, § 222 a § 225 Trestného poriadku o zmieri a ustanovenia § 232 Trestného poriadku o konaní o dohode o vine a treste vzal na vedomie". Obvinený bol na hlavnom pojednávaní 29. decembra 2017 samosudcom poučený podľa § 34, § 40, § 69 ods. 1, § 121 ods. 2, § 122, § 257 ods. 1 až ods. 8 Trestného poriadku, pričom dovolateľ bol v konaní pred súdom kvalifikovane zastúpený zvoleným obhajcom. Zotrval však na vyhlásení, že sa necíti byť vinným zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe.

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie ja založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní

dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť iba vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Logicky z toho vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť iba vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holandsku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

§ 142

ods. 1 ak pre zložitosť objasňovanej skutočnosti nie je postup podľa § 141 <. postačujúci, príberie orgán činný v trestnom konaní a v konaní pred súdom predseda senátu znalca na podanie znaleckého posudku. Ak ide o objasnenie skutočnosti obzvlášť zložitej, príberú sa dvaja znalci. Dvoch znalcov treba pribrať vždy, ak ide o pítvu mŕtvol.

ods. 3 o príbratí znalca sa rozhodne uznesením. Proti uzneseniu možno podať sťažnosť pre vecné dôvody alebo pre osobu znalca.

§ 143

ods. 1 orgán činný v trestnom konaní alebo súd príberie do trestného konania na podanie znaleckého posudku podľa § 142 <. predovšetkým znaleckú organizáciu špecializovanú na činnosť, ktorá je obsahom znaleckého posudku. Táto organizácia v znaleckom posudku uvedie meno znalca, ktorého možno vypočúť k obsahu znaleckého posudku.

§ 145 Príprava znaleckého posudku a výsluch znalca

ods. 1 úlohy, ktoré má znalec riešiť z hľadiska svojej odbornosti, sa mu určia spravidla v uznesení o príbratí znalca, a to formou otázok. Treba dbať pritom na to, že znalec nie je oprávnený riešiť právne otázky ani hodnotiť vykonané dôkazy, ani robiť právne závery. Znalcovi treba umožniť, aby sa v potrebnom rozsahu oboznámil s obsahom spisu, najmä s vykonanými dôkazmi. Možno mu tiež dovoliť, aby sa zúčastnil na výsluchu obvineného, svedkov alebo pri vykonávaní iných dôkazov. Na návrh znalca možno tiež vykonať dôkazy, ktoré potrebuje na účely podania posudku. Pri takom dokazovaní má právo byť prítomný a vypočúvaným osobám môže klásť otázky. Znalcovi možno zapožičať spis.

Je pravdou, že znalec, prof. MUDr. František Novomeský, PhD. v znaleckom posudku skonštatoval (otázka č. 5), že prípadnú závislosť vodiča W. H. na akýchkoľvek omamných a psychotropných látkach (vrátane metamfetamínových psychostimulácií) môže potvrdiť, resp. vylúčiť len špecialista - psychiater, orientovaný v problematike drogových závislostí. Ako však správne vyslovil prvostupňový súd, pre posúdenie trestnoprávnej zodpovednosti bol relevantný psychický stav vodiča v čase dopravnej nehody. Zoznam znaleckých odborov a odvetví je obsahom prílohy č. 1 k vyhláške č. 228/2018 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcov, tlmočníkoch a predkladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prílohou č. 2 k predmetnej vyhláške - druhá časť - je obsahové vymedzenie znaleckých odborov a odvetví. Podľa obsahového vymedzenia znaleckých odborov a odvetví Odbor Zdravotníctvo a farmácia 48 00 00, obsahom znaleckej činnosti znalcov z jednotlivých odvetví je nasledovné:

· 48 15 00 Súdne lekárstvo - ide o komplexné medicínske odvetvie, ktoré skúma a rieši problematiku

pôsobenia vonkajšieho násilia na ľudský organizmus, a to u živých aj mŕtvych osôb, vrátane pôsobenia cudzorodých látok a škodlivín (drogy, liečivá, priemyselné škodliviny, iné vonkajšie faktory). Odvetvie vykonáva prehliadku mŕtveho tela na mieste činu či nálezu telesných pozostatkov, prehliadky tela poškodenej osoby a podozrivej osoby. Odvetvie vykonáva pitvy nariadené podľa Trestného poriadku a pitvy podľa iných predpisov, a to pri náhlých a neočakávaných úmrtiach, pri násilných úmrtiach a úmrtiach s úrazovou anamnézou, pri dopravných a iných nehodách, pracovných úrazoch, samopoškodení, v prípadoch podozrenia z konania inej osoby, pri úmrtiach počas operačných výkonov (napríklad mors in tabula), pri diagnostických a terapeutických pochybeniach a invazívnych zákrokoch, ako aj v súvislosti s uvedenými výkonmi. Odvetvie sa zaoberá identifikáciou neznámych živých a mŕtvych osôb, ako aj skúmaním kostrových nálezov. Zahŕňa mikroskopické vyšetrenie nekroptického materiálu, interpretáciu toxikologických nálezov, osobitne a výhradne sa zaoberá posudzovaním opitosti a forenznou alkoholológiou vrátane prepočtov koncentrácie alkoholu, vyšetrovaním krvi a posudzovaním krvných stôp. Odvetvie posudzuje mechanizmus vzniku zranení a známok násilia na ľudskom organizme živých aj mŕtvych osôb pri úrazoch, nehodách, v prípadoch podozrenia na konanie inej osoby, hodnotí a posudzuje návrhy odškodnenia.

- 48 17 00 Psychiatria Odvetvie psychiatria sa zaoberá výskumom, výučbou, diagnostikou, liečbou, prevenciou, prognózou, konzultačnou činnosťou a posudzovaním duševných porúch a chorôb (preukázaných alebo predpokladaných ochorení, ktoré sa prejavujú v psychickom fungovaní jedinca). Odvetvie zahŕňa skúmanie a posudzovanie účinkov návykových a psychotropných látok alebo liečiv na psychický stav jedinca, látkových (alkohol, drogy) a nelátkových závislostí, duševných porúch u osôb vyššieho veku, práceneschopnosť, invaliditu a trvalé následky vyplývajúce z duševných porúch, taktiež skúmanie duševného stavu u zosnulých osôb.

- 48 21 00 Toxikológia odvetvie skúma pôsobenie cudzorodých látok a škodlivín na ľudský organizmus (podobne ako toxikológia v rámci súdneho lekárstva) so zameraním na vyšetrovanie biologického materiálu u živých osôb.

Z citácie prílohy k vykonávacej vyhlášky k zákonu č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a predkladateľoch je nepochybné, že predmetom znaleckej činnosti znalca z odboru č. 48 15 00 Súdne lekárstvo je riešenie pôsobenia tiež cudzorodých látok a škodlivín, akými sú drogy, liečivá na ľudský organizmus, taktiež interpretácia toxikologických nálezov, posudzovanie opitosti a forenzná alkoholológia, prepočty koncentrácie alkoholu, vyšetrovania krvi, posudzovanie krvných stôp. Z obsahového vymedzenia znaleckej činnosti vyplýva, že predmetom znaleckého odboru 48 21 00 toxikológia je skúmanie pôsobenia cudzorodých látok a škodlivín na ľudský organizmus so zameraním na vyšetrovanie biologického materiálu u živých. Podľa názoru dovolacieho súdu tak orgány činné v trestnom konaní v prípravnom konaní správne postupovali, keď na podanie znaleckého posudku, predmetom ktorého malo byť zistenie spôsobilosti a stavu dovolateľa podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona vylučujúceho spôsobilosť viesť motorové vozidlo ustanovili znalca z odboru súdne lekárstvo a toxikológia. Námietky dovolateľa založené na údajnej absencii postupu znalca, ktorý by ho viedol k presvedčeniu o správnosti dosiahnutých výpočtov a záverov dovolací súd poukazuje na to, že hodnotenie vecnej správnosti a úplnosti znaleckého posudku je predmetom dokazovania v základnom konaní (§ 142 a nasl. a § 268 Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku tak nebol daný.

Podľa § 371 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Obvinený v dovolaní taktiež považoval uložený trest za nespravodlivý a neprimerane prísny. V súvislosti s touto dovolacou námietskou, najvyšší súd poukazuje na konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej „Pokiaľ obvinený namieta uloženie neprimerane prísneho trestu, táto námetka nenaplnia žiaden dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku“. Zákon vo vzťahu k výroku o treste upravuje v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody (pokiaľ nejde o situáciu,

keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine). Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon za prejednávaný trestný čin pripúšťa a rovnako tak výmera tohoto trestu je v rámci zákonnej trestnej sadzby (n. r. najvyššieho súdu 2 Tdo 29/2012). Dovolateľ bol uznaný za vinného zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, za ktorý zákon č. 300/2005 Z. z. umožňuje uložiť trest odňatia slobody vo výmere štyri až desať rokov. Prvostupňový súd konštatoval prítomnosť prevahy priťažujúcich okolností podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, trest tak ukladal v rámci upravenej trestnej sadzby po zvýšení dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby, a to vo výmere osem rokov trestu odňatia slobody.

Dovolateľ v rámci tohto dovolacieho dôvodu vytkol použitie priťažujúcej okolnosti obsiahnutej v skutkovej podstate, a to požitie návykovej látky a jej možné ovplyvnenie riadiacich schopností odsúdeného a nezohľadnenie dovolateľovej ľútosti (§ 36 písm. l) Trestného zákona), a teda uznanie, že musí byť potrestaný, uložený trest však považoval za neprimerane prísny. V súvislosti s nepriznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona dovolací súd pripomína, že nepriznaním poľahčujúcej alebo priťažujúcej okolnosti nie je možné naplniť žiaden z dovolacích dôvodov v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko sa jedná o namietanie skutkových okolností, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné, viď. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Tdo 56/2013 zo 14. mája 2014, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 2/2015, podľa ktorého otázka zisťovania, resp. zhodnotenia (ne) existencie poľahčujúcich okolností a priťažujúcich okolností je otázkou skutkovou, ktorá je vylúčená z preskúmania dovolacieho súdu v prípade, že tento koná na podklade dovolania obvineného podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Ak, ale súd vo výroku napadnutého rozhodnutia konštatuje danosť niektorej takejto okolnosti, či už poľahčujúcej alebo priťažujúcej, ale v rozpore s tým ju nezoberie do úvahy pri ukladaní trestu - pri úprave trestnej sadzby - tak, ako to ustanovuje § 38 ods. 2 až 4 Trestného zákona, ide o skutočnosť, ktorá za splnenia podmienky uvedenej v § 371 ods. 5 Trestného poriadku môže znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia).

K dovolateľom tvrdenému dvojitému pričítaniu vplyvu návykovej látky na páchatel'a ako zákonného znaku trestného činu a súčasne aj ako priťažujúcej okolnosti, a to v rozpore s pravidlom podľa § 38 ods. 1 Trestného zákona najvyšší súd poukazuje na to, že okresný súd pri ukladaní trestu odňatia slobody zohľadnil inú priťažujúcu okolnosť, a to predchádzajúce odsúdenie dovolateľa podľa § 37 písm. m) Trestného zákona.

Obvinený napokon v súvislosti s výrokmi o treste vytkol neprimeranosť trestu zákazu činnosti vodiča, t. j. zákaz viesť akékoľvek motorové vozidlá na doživotie podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. b) Trestného zákona, uloženého prvostupňovým rozsudkom. Uloženie zákazu vedenia motorového vozidla na doživotie totiž výrazne obmedzí jeho možnosť zamestnať sa a zaobstaráť si tak prostriedky na nahradenie škody spôsobenej poškodeným. Najvyšší súd na margo tejto dovolacej námietky zdôrazňuje, že zákonná úprava ukladania trestu zákazu činnosti vedenia motorového vozidla podľa § 61 ods. 5 písm. b) Trestného zákona upravuje povinnosť súdu v prípade odsudzovania páchatel'a za trestný čin usmrtenia podľa § 149 ods. 4, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku obligatórne uložiť trest zákazu činnosti na doživotie. Ide tak o obligatórnu zákonnú povinnosť, na rozdiel od fakultatívnej možnosti uloženia trestu zákazu činnosti na doživotie podľa § 61 ods. 4 Trestného zákona (t. j. súd môže uložiť trest zákazu činnosti na doživotie, ak odsudzuje páchatel'a za trestný čin obchodovania s ľuďmi podľa § 179 <., trestný čin znásilnenia podľa § 199 <., trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 <., trestný čin sexuálneho zneužívania podľa § 201 až 202 <., trestný čin výroby detskej pornografie podľa § 368 <., trestný čin rozširovania detskej pornografie podľa § 369 < a trestný čin prechovávanl detskej pornografie a účasť na detskom pornografickom predstavení podľa § 370 , ak bol taký trestný čin spáchaný na dieťati).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona tak naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je zložené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku nemožno skúmať a meniť.

V zmysle judikatúry EŠLP, prvá veta článku 2 ods. 1 Dohovoru ukladá štátu nielen zdržať sa úmyselného a nezákonného pozbavenia života, ale tiež uskutočniť primerané kroky za účelom ochrany života osôb podliehajúcich jeho právomoci (L. C. B. v Spojené kráľovstvo z 9. júna 1998, ods. 36). Tento záväzok podľa súdu zahŕňa primárnu povinnosť štátu zabezpečiť právo na život tým, že zavedie účinné trestnoprávne ustanovenia odstrašujúce od páchania trestných činov proti jednotlivcovi a systém orgánov činných v trestnom konaní za účelom prevencie, potlačania a trestania porušení týchto ustanovení.

Dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávnych chýb. Dikciou za bodkočiarkou vylučuje námietky skutkové, t. z. nie je prípustné právne účinne namietkať, že skutok tak, ako bol zistený súdmi prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne, ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu (R 47/2014).

V prípade tohto dovolacieho dôvodu je dovolanie určené na nápravu právnych chýb v rozhodnutiach súdu vo veci samej, pokiaľ tieto chyby spočívajú v právnom posúdení skutku alebo v iných skutočnostiach podľa noriem hmotného práva. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. Dovolací súd v prípade tohto dovolacieho dôvodu nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Ani dovolaťom tvrdený extrémny nesúlad právoplatne zisteného skutku s vykonanými dôkazmi nenapĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pochybenia skutkovej povahy v podstatných okolnostiach sú uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku (R 14/2015).

§ 149 Usmrtenie

(1) Kto inému z nedbanlivosti spôsobí smrť, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) závažnejším spôsobom konania, alebo

b) na chránenej osobe.

(3) Odňatím slobody na štyri roky až desať rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 na dvoch alebo viacerých osobách preto, že hrubo porušil predpisy o bezpečnosti práce alebo dopravy alebo hygienické predpisy.

(4) Rovnako ako v odseku 3 sa páchatel potrestá, ak v súvislosti so svojím zamestnaním, povolaním, postavením alebo funkciou alebo ako vodič dopravného prostriedku spôsobí v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, inému z nedbanlivosti smrť.

Obvinený v rámci tohto dovolacieho dôvodu v podstate namietal nesprávnu právnu kvalifikáciu konania, založenú na záveroch znaleckého posudku znalca, z odboru súdneho lekárstva a toxikológie a spočívajúcu v tom, že zistená hodnota psychotropnej látky metamfetamínu v koncentrácii 160 ng/ml v krvi W. v čase spáchania skutku vodičovi preukázateľne privodila stav vylučujúci spôsobilosť viesť dopravný prostriedok. Podľa názoru obvineného mali sudy vzhľadom na absenciu tohto stavu skutok usmrtenia kvalifikovať len podľa § 149 ods. 2 písm. a) Trestného zákona.

Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že prof. MUDr. František Novomeský, PhD., znalec z odboru súdne lekárstvo a toxikológia, v znaleckom posudku č. 38/2016, odpovedal na otázku 1) tak, že v krvnom sére vodiča bola zistená prítomnosť cudzorodých látok, a to metamfetamín v koncentrácii 160 ng/ml a stopové množstvo amfetamínu, pričom vodič pod vplyvom účinku takejto látky môže v cestnej premávke vytvárať rizikové situácie (tzv. „adrenalinový“, agresívny spôsob jazdy s potlačením až vymiznutím sebazáchovných prvkov správania sa), pod vplyvom účinku metamfetamínu môže dôjsť k prehliadnutiu alebo vedomému nerešpektovaniu pokynov dopravnej polície, nerešpektovaniu pokynov dopravnej polície, nerešpektovaniu dopravného značenia, stredového pruhu, výstražných znamení a pod., čím sa vodič pod vplyvom psychostimulačných látok (metamfetamín) stáva nebezpečným pre seba aj iných účastníkov cestnej premávky. Aj pri doznievaní účinku použitého metamfetamínu (čo však nie je prípad vodiča H., menovaný vodič bol v inkriminovanom čase jazdy na motorovom vozidle stredne výrazne ovplyvnený metamfetamínom) môže mať jedinec zníženú úroveň bdlosti a pozornosti pri narušení motoriky aj predĺžený reakčný čas, čo takto ovplyvneného vodiča taktiež diskvalifikuje pre bezpečné vedenie a ovládanie motorového vozidla. Záverom znalec konštatoval, že ovplyvnenie vodiča metamfetamínom (bez ohľadu na koncentráciu tejto látky v krvi) nebolo zlučiteľné s bezpečným vedením akéhokoľvek motorového vozidla.

V znaleckom posudku po zohľadnení relevantných okolností dospel tiež k odbornému záveru, že vodič W. H. v čase jazdy osobným motorovým vozidlom dňa 16. apríla 2016 v čase okolo 22.05 hod. bol síce schopný viesť motorové vozidlo (aj jedinec v stave ťažkej opitosti je schopný viesť motorové vozidlo), avšak pri stredne vysokom stupni ovplyvnenia požitou psychostimulačnou látkou metamfetamínom (vo forme pervitínu alebo extázy) menovaný vodič nebol v žiadnom prípade spôsobilý osobné motorové vozidlo spoľahlivo a bezpečne ovládať tak, aby bezprostredne neohrozoval seba alebo iných účastníkov cestnej premávky. K psychickému stavu vodiča a prípadnej závislosti od omamných a psychotropných látok (otázka č. 4) sa znalec vyjadril v tom zmysle, že klinický stav vodiča v čase jazdy na osobnom motorovom vozidle zodpovedal s vysokou mierou pravdepodobnosti akútnej fáze ovplyvnenia metamfetamínovými psychostimulanciami (pervitínom alebo extázou) pri požití nižšej jednorazovej dávky niektorej z uvedených návykových látok. S určitosťou a jednoznačne však nemožno vylúčiť ani tú alternatívu, že v čase vedenia motorového vozidla a spôsobenia ťažkej dopravnej nehody sa vodič W. H. nachádzal už v doznievajúcej fáze účinku metamfetamínu, požitého pred viacerými hodinami. Otázku 3) uloženú uznesením OČTK a síce na základe výsledkov toxikologického vyšetrenia biologického materiálu určiť, či si vodič W. H. požitím týchto návykových látok privodil stav vylučujúci spôsobilosť viesť motorové vozidlo (stav porovnateľný so stavom vodiča, ktorý vedie motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť motorové vozidlo, ktoré si privodil požitím alkoholu - nad 1 promile), znalec zodpovedal tak, že v súdovej odbornej a vedeckej literatúre doposiaľ nejstávajú matematické formulácie ani tabuľky, umožňujúce porovnávanie koncentrácií metamfetamínu v krvi ku koncentráciám alkoholu v krvi (BAC) s ohľadom na spôsobilosť vedenia motorového vozidla. Napriek tomu vo viacerých štátoch Európskej únie sú právne ustanovené ešte akceptovateľné laboratórne hodnoty koncentrácie niektorých omamných a psychotropných látok v krvi účastníkov cestnej premávky, pričom po prekročení týchto hodnôt (tzv. cut-off hodnôt) je vodič pokladaný za ovplyvneného danou psychoaktívnou látkou do tej miery, že je jednoznačne nespôsobilý pre vedenie motorového vozidla v podmienkach cestnej premávky.

· pre metamfetamín takéto cut-off hodnoty znalec zobrazil v tabuľke: Česká republika 25 ng/ml, Dánsko 20 ng/ml, Fínsko 25 ng/ml, Francúzsko 20 ng/ml, Nemecko 25 ng/ml, Veľká Británia 50 ng/ml, Poľsko 50 ng/ml.

Z uvedenej tabuľky podľa znalca plynul záver, že koncentrácia metamfetamínu v krvi vodiča W. H. v čase odberu vzorky krvi dňa 17. apríla 2016 v hodnote 160 ng/ml viac ako šesťnásobne prekročila koncentráciu tejto látky v krvi, ešte akceptovateľnú pre vedenie motorového vozidla. Vodič v čase jazdy na osobnom motorovom vozidle bol teda návykovou psychotropnou látkou metamfetamín jednoznačne a pomerne výrazne ovplyvnený, laboratórne zistenú koncentráciu metamfetamínu v hodnote 160 ng/ml v krvi (krvnom sére) vodiča klasifikoval znalec ako stredne vysokú. Túto koncentráciu metamfetamínu (160 ng/ml) v krvi menovaného vodiča by bolo možné orientačne pripodobniť k stavu ľahkého až

stredného stupňa opitosti (koncentrácia alkoholu v krvi presahujúcej 1 promile).

S poukazom na vyjadrené je dovolací súd toho názoru, že skutok, tak ako bol ustálený v napadnutom rozsudku bol správne kvalifikovaný ako prečin usmrtenia v zmysle § 149 ods. 4 Trestného zákona a nepochybne bola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty predmetného trestného činu, a teda že sa predmetného trestného činu páchatel dopustil tým, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť ako vodič dopravného prostriedku, a to v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky.

Záverom dovolací súd nad rámec v súvislosti so spochybňovaním vedomého požitia návykovej látky poukazuje na konštatáciu znalca, v zmysle ktorej, keď Vám niekto dá do drinku pervitín, ktorý zodpovedá stavu 160 ng/ml a viete, že ste alkohol nepožili, musíte vedieť, že sa s Vami niečo deje a nie je to len tak. Tí ľudia sa javia navonok akoby mali niečo vypité, môžu mať poruchy postoja. Keby sme pripustili, že takýto človek to na sebe nevidí alebo nevie, tak by sme popreli význam pervitínu, lebo jeho požitím to je vidieť.

Na podklade vyššie uvedeného je nesporné, že nie sú naplnené dôvody dovolania v zmysle § 371 Trestného poriadku, a preto najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Petra Čvapeka na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.